

PROJEKT

Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Skoroszowskie Łąki PLH020093

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru. Plan zadań ochronnych ważny jest bezterminowo.

Obszar Natura 2000 Skoroszowskie Łąki (PLH020093) został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE) w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I i II Dyrektywy Siedliskowej tj.:

- 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1065 przeplatka aurinia *Euphydryas* (*Eurodryas*, *Hypodryas*) *aurinia*
- 6177 modraszek telejus *Maculinea* (*Phengaris*) *teleius*
- 6179 modraszek nausitous *Maculinea* (*Phengaris*) *nausithous*

Obszar wyznaczono jako specjalny obszar ochrony siedlisk Skoroszowskie Łąki (PLH020093) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Skoroszowskie Łąki (PLH020093) (Dz. U. poz. 2188).

Obszar Natura 2000 Skoroszowskie Łąki (PLH020093) (zwany dalej Obszarem) położony jest w województwie dolnośląskim, na terenie dwóch gmin: Zawonia i Trzebnica. Obszar chroni rzadkie już na Nizinie Śląskiej zespoły ekstensywnie użytkowanych łąk z krwiściągami lekarskim *Sanguisorba officinalis* – rośliną żywicielską gąsienic obu wymienionych gatunków modraszków oraz czarcikęsem łąkowym *Succisa pratensis*, gatunkiem żywicielskim dla przeplatki aurinii. Dodatkowo wartość ostoi podwyższa obecność chronionych storczyków i innych roślin wskaźnikowych dla tego typu łąk, np. umieszczonej na polskiej czerwonej liście roślin turzycy Hartmana *Carex hartmanii* oraz koniopłocha łąkowego *Silaum silaus*, olszewnika kminkolistnego *Selinum carvifolia*, turzycy prosowatej *Carex panicea*, przytulii północnej *Galium boreale* i in.

Projekt planu zadań ochronnych dla Obszaru został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. z 2024 r. poz. 99).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* i obejmuje całość Obszaru.

Prace terenowe obejmowały badania w zakresie fitosocjologii oraz entomologii.

W trakcie prac inwentaryzacyjnych nie potwierdzono występowania przeplatki aurinii co z dużym prawdopodobieństwem może świadczyć, iż populacja tego gatunku zanikła lub gatunek wycofał się z Obszaru. W związku z pełną inwentaryzacją obszaru objętego badaniami nie zachodzi potrzeba wykonania uzupełniających prac terenowych dla Obszaru objętego inwentaryzacją. Jednakże ze względu na zaproponowane działania ochrony czynnej mające na celu poprawę warunków siedliskowych dla rozwoju gatunku oraz wskazane jest uzupełnienie stanu wiedzy na temat gatunku w kolejnych latach na obszarach łąkowych zlokalizowanych w odległości do 10 km od granic Obszaru, w celu rozpoznania miejsc występowania przeplatki aurinii na terenach sąsiadujących z Obszarem i ewentualne pobranie materiału do relokacji lub hodowli ex situ celem podjęcia prób przywrócenia populacji przeplatki w granicach Obszaru.

W przypadku pozostałych przedmiotów ochrony Obszaru po przeprowadzonym rozpoznaniu ich stanu ochrony stwierdzono, iż nie zachodzi potrzeba wdrażania działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o stanie i uwarunkowaniach ich ochrony.

W trakcie prac terenowych dokonano również weryfikacji m.in. powierzchni siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych Obszarze. W wyniku tej weryfikacji zmianie uległy powierzchnie następujących siedlisk przyrodniczych: 6410 – zmiana z 93,82 ha na 156,73 ha oraz 6510 – zmiana z 87,02 na 72,35 ha. Zmiany powierzchni ww. siedlisk wynikają z weryfikacji terenowej i doprecyzowania danych o rzeczywistym zasięgu ich występowania. Z tego względu konieczne będzie zaktualizowanie danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych Obszaru (SDF) i korekta danych w oparciu o aktualny stan wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu zachowania siedlisk w Obszarze.

Do głównych zagrożeń zidentyfikowanych dla siedlisk 6510 i 6410 oraz związanych z nimi gatunków motyli: czerwonończyka nieparka, modraszka nausitousa, modraszka telejusa i siedliska przeplatki aurinii są procesy związane z intensyfikacją rolnictwa (głównie intensywne koszenie) prowadzące do zubażania siedlisk pod względem obecności roślin gatunków wskaźnikowych i roślin gatunków żywicielskich dla gąsienic. Istotnymi zagrożeniami dla gatunków motyli, związanym z gospodarką łąkarską są zabiegi pratotechniczne wykonywane w terminie nieodpowiednim z punktu widzenia biologii gatunków lub wykonywane w sposób niewłaściwy. Dotyczy to wykaszania łąk wraz z roślinami żywicielskimi w okresach, w których na roślinach składane są jaja lub żerują gąsienice oraz wykaszania przy użyciu kosiarek mulczujących (również na łąkach gdzie realizowane są zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne). Prowadzi to w pierwszym przypadku do przerywania cyklu rozwojowego motyli i zaburzeń w wymianie pokoleniowej populacji, natomiast w drugim przypadku do sukcesywnego nagromadzania materii organicznej (wojłoku) a w niej azotu, co prowadzi do silnego wzrostu traw i azotolubnych roślin dwuliściennych i „zagłuszania” i wypierania roślin żywicielskich. W przypadku regularnego i długotrwałego oddziaływania, prowadzi to do niekorzystnych zmian w siedlisku i zmniejszania się lub zaniku populacji gatunku.

Z drugiej strony zagrożeniem dla ww. siedlisk i gatunków jest zaprzestanie gospodarki łąkarskiej, powodującej w perspektywie czasu zapoczątkowanie procesów sukcesji drzew (głównie olszy czarnej) i zarastanie siedlisk przez obce gatunki inwazyjne (głównie nawłocie), a także ekspansywne gatunki rodzimych roślin związanych ze zbiorowiskami szuwarowymi np. turzyce, trzcina, mozga.

Jako zagrożenie potencjalne dla siedlisk i gatunków uznano przekształcanie trwałych użytków zielonych na grunty orne oraz lokalizowanie w obrębie trwałych użytków zielonych instalacji fotowoltaicznych.

Cele działań ochronnych zostały sformułowane zgodnie z ogólną zasadą przybliżania obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, przy uwzględnieniu aktualnego stanu wiedzy na temat przedmiotów ochrony, istniejących uwarunkowań społecznych oraz panujących ograniczeń. Cele działań ochronnych odwołują się bezpośrednio do parametrów i wskaźników stanu ochrony z przewodnika metodycznego Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wskazując na potrzebę utrzymania lub poprawy ocen parametrów i wskaźników dla siedlisk przyrodniczych i gatunków.

W przypadku siedliska przyrodniczego 6410 określone cele działań ochronnych dotyczą poprawy parametru stanu siedliska z oceny złej (U2) i osiągnięcia niezadowalającej oceny stanu zachowania (U1) poprzez poprawę przede wszystkim wskaźników takich jak: ekspansja podrostu drzew i krzewów, wojłok, obce gatunki inwazyjne i ekspansywne gatunki roślin zielnych. Dla siedliska przyrodniczego 6510 określone cele działań ochronnych dotyczą poprawy parametru stanu siedliska z oceny złej (U2) i osiągnięcia niezadowalającej oceny stanu zachowania (U1) poprzez poprawę przede wszystkim wskaźników takich jak: ekspansja podrostu drzew i krzewów, wojłok i ekspansywne gatunki roślin zielnych. W odniesieniu do gatunków modraszków 6177 i 6179 określone cele działań ochronnych wiążą się z poprawą stanu ochrony gatunku w Obszarze ze stanu złego (U2) do stanu niezadowalającego (U1) poprzez poprawę parametru populacji oraz wskaźników zarastanie drzewami i krzewami oraz gatunkami ekspansywnymi oraz dostępność roślin żywicieli. Dla gatunku 1060 określone cele działań ochronnych dotyczą utrzymania właściwego stanu ochrony (FV). Natomiast dla gatunku przeplatki celem działań ochronnych jest poprawa stanu zachowania siedliska gatunku ze złego (U2) na niezadowalający (U1) w zakresie parametru siedlisko i wskaźników: powierzchnia, stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą oraz baza pokarmowa.

Zaproponowane działania ochronne mają za zadanie osiągnięcie założonych celów ochrony poprzez zachowanie odpowiedniej powierzchni siedlisk przyrodniczych i siedlisk dogodnych dla poszczególnych gatunków w określonym stanie zachowania, a także poprawę charakterystycznych cech siedliska i tym samym poprawę ich stanu zachowania. Działanie te związane są z użytkowaniem łąk dostosowanym do wymogów ochrony siedlisk 6410 i 6510 oraz gatunków 1060, 6177, 6179 i 1065, eliminacją podrostu drzew i krzewów oraz obcych gatunków inwazyjnych i gatunków ekspansywnych, jak również zachowaniem roślin żywicielskich dla motyli.

Zaplanowano również monitoring stanu zachowania siedlisk i gatunków, którego zasady oparto na metodyce opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Z uwagi na fakt, że obowiązujące dokumenty planistyczne nie zawierają wskazań, które mogłyby wpływać negatywnie na przedmioty ochrony Obszaru, nie było konieczności zawarcia w zarządzeniu ustanawiającym przedmiotowy plan zadań ochronnych wskazań do zmian w dokumentach planistycznych niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia

właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony został wyznaczony Obszar.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 16 września 2019 r. odbyło się, zorganizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu, spotkanie informacyjne dotyczące projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Celem spotkania było przybliżenie tematyki dotyczącej planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, przedstawienie zakresu działań w ramach projektu oraz harmonogramu prac dla poszczególnych obszarów Natura 2000 objętych projektem. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele samorządów i nadleśnictw oraz instytucji, z którymi Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu będzie współpracowała w trakcie realizacji projektu.

W dniu 21 października 2019 r. na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.3.17.2019.AH z dnia 18 października 2019 r. o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 23 obszarów Natura 2000 (w tym dla obszaru Natura 2000 Skoroszowskie Łąki PLH020093). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia do urzędów gmin i starostw powiatowych, w granicach których znajduje się Obszar.

Ze względu na ogłoszony *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r.* stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zrezygnowała z przeprowadzenia warsztatów Zespołu Lokalnej Współpracy (ZWL) dla obszaru Natura 2000 Skoroszowskie Łąki PLH020093 w formie tradycyjnej. Warsztaty odbyły się w dniu 14 czerwca 2021 r. w formie zdalnej – materiały na warsztaty zostały udostępnione w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu pod adresem: <http://wroclaw.rdos.gov.pl/plan-zadan-ochronnych-dla-obszaru-natura-2000-skoroszowskie-laki-plh020093>.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Zarządu Zlewni w Lesznie, Urzędu Gminy Zawonia, Nadleśnictwa Milicz, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu oraz wykonawca ekspertyzy

fitosocjologicznej na potrzeby sporządzenia PZO. Celem spotkania było omówienie zasad pracy nad projektem planu zadań ochronnych, roli dokumentu i trybu jego sporządzania.

Przez cały okres trwania prac nad projektem planu możliwy był kontakt drogą telefoniczną i elektroniczną z Planistą Regionalnym oraz koordynatorem Planu.

Obwieszczeniem z dnia znak Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)* i w związku z art. 28 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody*.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428)*, uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego